

สรุปการประชุมหารือ

การประชุมเพื่อสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 32

วันที่ 24 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องประชุมसानใจ 1/2 ชั้น 6

สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

การประชุมหารือ การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมครั้งที่ 32 จัดเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องประชุมसानใจ 1/2 ชั้น 6 สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ มีผู้เข้าประชุมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งสิ้น 35 คน ผลการประชุมตามวาระ ดังนี้

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

คุณทัศนีย์ ชันตยาภรณ์ มูลนิธิPath2Health นำเสนอแผนปฏิบัติการของโครงการพัฒนาแนวทางการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยภายใต้เครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ซึ่งเริ่มการดำเนินงานตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2556- กุมภาพันธ์ 2557

รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล นำเสนอ โครงการวิจัยอุปสรรคการเข้าถึงบริการทำแท้งที่ปลอดภัยเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมการเข้าถึงระบบบริการทำแท้งที่ปลอดภัยของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้หญิงที่ต้องการรับบริการดังกล่าว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในมิติต่างๆ ในการเข้าถึงบริการ

คุณนิมิตร เทียนอุดม มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (Access) นำเสนอโครงการเปิดสายการให้คำปรึกษาทางเลือก 1663 ซึ่งจะเริ่มดำเนินงานในเดือนสิงหาคม ให้บริการคำปรึกษาทางโทรศัพท์ โดยใช้ประสบการณ์และต้นทุนเดิมจากการให้คำปรึกษาปัญหาเรื่องเอชไอวี โดยจะเพิ่มประเด็นเรื่องท้องไม่พร้อมและการประสานเครือข่ายในการช่วยเหลือไปด้วยกัน ผ่านการพัฒนาระบบอาสาสมัคร ให้บริการ 10 คู่สาย ให้มีความเข้าใจต่อประเด็นปัญหานี้ ซึ่งมีแผนการจัดอบรมอาสาสมัครในเดือนสิงหาคม จำนวน 2 รุ่น เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 4 ครั้ง การให้บริการนี้เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการให้บริการของเครือข่ายฯ

การทำงานมรกรอบระยะเวลา 2 ปีก่อน ซึ่งจะมีกระบวนการผลักดันเรื่องสิทธิประโยชน์ในหลักประกันสุขภาพและกำลังอยู่ระหว่างการวางแผนกระจายการประชาสัมพันธ์

ประเด็นแลกเปลี่ยน

- สถานการณ์ข้อมูลเรื่องการไต่ถามยุติการตั้งครรภ์ กระจายอยู่มากในเวปไซต์ โดยอ้างถึงคลินิกในเครือข่ายและเป็นยาปลอม ทำให้มีการตั้งครรรค์ต่อ
- เวปไซต์ที่น่าเชื่อถือคือ Women on web สามารถอ้างอิงได้ และเป็นข้อมูล 10 กว่าภาษา ที่ให้ข้อมูลมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ในส่วนของภาษาไทย มีการพัฒนาชื่อ "Tamtang" ให้ข้อมูลอ่านเข้าใจง่ายมากขึ้น

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย (สวท.)

- สมาคมฯ ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เรื่องการให้บริการวางแผนครอบครัว โดยทางสปสช.สนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมป้องกัน (PP) เน้นการเข้าถึงบริการอนามัยการเจริญพันธุ์กับประชากรที่ห่างไกลและในเมืองแต่ไม่สะดวกเข้าถึงบริการ

- ด้านการบริการยุติการตั้งครรภ์ สวท. ให้บริการภายใต้กฎหมาย และคำแนะนำของแพทยสภา ร่วมกับการตัดสินใจของผู้ป่วย กรณีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เน้นเรื่องความปลอดภัย และมาตรฐานบริการ
- เรื่องค่าใช้จ่าย สวท. มีกองทุนที่จะช่วยเหลืออยู่ และกรณีที่ OSCC ส่งต่อมา มีการทำความร่วมมือกัน 12 เดือน เน้นการช่วยเหลือคนไข้เป็นหลัก หลักเกณฑ์การช่วยเหลือมีกรอบของ Unit cost (ขึ้นอยู่กับพื้นที่) เพราะเป็นงบประมาณในด้านการส่งเสริม ป้องกัน งบประมาณเรื่องการยุติการตั้งครรภ์สามารถสนับสนุนได้บางส่วนจากงบประมาณ สปสช. จากสถานการณ์ปัญหาคนไข้ โดยพิจารณาตามรายการกรณี กรณีที่ถูกกระทำความรุนแรงจะจ่ายทั้งหมด แต่ต้องมีการรายงานจาก OSCC และครอบคลุมบริการเฉพาะกลุ่มมีเลข 13 หลักเท่านั้น

การทำงานบูรณาการ การช่วยเหลือของ OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคมประเด็นวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อม

คุณบุญพลอย ตูลาพันธ์ สำนักบริหารการสาธารณสุข ได้นำเสนอถึง ความก้าวหน้าในงาน OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ตามนโยบายจากรัฐบาลที่เชิญหลายกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กระทรวงแรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) มาร่วมดำเนินงานตั้งแต่เรื่องการเก็บข้อมูลผู้เดือดร้อน ระบบส่งต่อ สำหรับความคืบหน้าในการดำเนินงานโดยสรุปคือ

๑. การประสานขอความร่วมมือในการส่งข้อมูลผู้รับผิดชอบงานในระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ดูแลระบบของ สสจ. ผู้ปฏิบัติงานของ รพศ./รพท. รพช. และ รพ.สต. เพื่อส่งให้กระทรวง ICT ในการ ออก username และ password เพื่อเข้าไปคีย์ข้อมูลในโปรแกรม OSCC Application ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

๒. จัดอบรมวิทยากรครู ก ในเรื่องขั้นตอนการช่วยเหลือและการบันทึกข้อมูลในโปรแกรม OSCC Application เพื่ออบรมครู ข ในพื้นที่ ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ และกระทรวงแรงงาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรจากสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(สตช.) ทั้งในส่วนภูมิภาคและกทม. พบเสียงสะท้อนเรื่องผู้ผ่านการอบรมยังไม่เข้าใจระบบการคีย์ข้อมูล

๓. ตอนนี้อยู่ระหว่าง ชี้แจงผู้รับผิดชอบงาน OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคมในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสาธิตโปรแกรม OSCC Application

๔. แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบูรณาการการช่วยเหลือ ๔ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลในสังกัดกรมต่างๆ ให้เป็นหน่วยรับแจ้งเหตุ (Front Line ๑) และหน่วยให้บริการ (Front line ๒) ยังมีปัญหาเรื่องทัศนคติและขอบเขตสายการรับเรื่องรายงานของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพฯ ในส่วนของ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

๕. แจงรหัส username และ password ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทราบเพื่อประสานให้หน่วยบริการในพื้นที่เข้าไปคีย์ข้อมูล ในโปรแกรม OSCC Application

ประเด็นแลกเปลี่ยน

- ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครไม่มีหน่วยงานหลักในหน่วยขับเคลื่อนงานเชิงนโยบาย
- กระทรวง ICT ควรปรับระบบการให้บริการให้สอดคล้องกับชุดสิทธิประโยชน์ เพราะบางอย่างยังไม่มีทางออก คนทำงานต้องใช้กองทุนส่วนตัวในการสนับสนุน และควรใช้คู่มือเครือข่ายฯ เป็นเครื่องมือในการทำงาน
- องค์กรความรู้ผู้ให้บริการในระบบเน้นในเรื่องการดูแลหลังคลอด ไม่รอบด้านตามกรอบแนวทางให้ความช่วยเหลือ

- การให้บริการยุติการตั้งครรภ์ในกรอบการช่วยเหลือ ให้เกณฑ์ตามแพทยสภา ต้องจัดทำเกณฑ์ประเมิน พบว่า ในการประชุมถึงกระบวนการช่วยเหลือ ไม่มีการพูดถึงเรื่องบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ทำให้ไม่มีเจ้าภาพหลักในการทำงาน
- ในส่วนที่เป็น “สถานบริการ” มีภาพชัดเจนว่าหมายถึงอะไรบ้าง ควรมีการประเมินมาตรฐานของคลินิก อยากรู้เพิ่มเติม คำว่า “สถานบริการที่ได้รับมาตรฐานการให้บริการ” และ “จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย”
- การเรียนการสอนเรื่องยุติการตั้งครรภ์ของศิริราช มีเรื่องการยุติการตั้งครรภ์อยู่ แต่ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่า “เป็นทางเลือก” และยังขาดการประสานกับองค์กรเครือข่าย การขับเคลื่อนเรื่องหลักสูตรให้ทั่วถึงควรผลักดันให้กระทรวงฯ กำหนด
- ในกระบวนการช่วยเหลือ หากพัฒนาระบบให้ชัดเจน จะช่วยให้แต่ละพื้นที่มีรูปแบบการทำงานของตนเองได้
- ในการประชุมคณะทำงานบูรณาการ (OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม) อยากรู้เชิญให้สมาชิกในเครือข่ายไปเป็นทีมผู้ช่วยเลขานุการในการทำงานสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างองค์ความรู้
- การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ ควรต้องมีการวางกรอบบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยให้ชัดเจนทั้งในด้านการปรึกษาหรือการส่งต่อ

การขับเคลื่อนร่าง พรบ.คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ ฉบับประชาชน

คุณณัฐยา บุญภักดี มูลนิธิสร้างความรู้เรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) ได้เสนอความเป็นมา และการผลักดันร่าง พรบ.คุ้มครองอนามัยการเจริญพันธุ์ร่วมกับทางสำนักอนามัยเจริญพันธุ์ ตลอดจนทบทวนทิศทางการขับเคลื่อนงานที่ผ่านมา ปัจจุบันได้มีการพัฒนาร่าง พรบ.คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ภาคประชาชนขึ้น สถานะปัจจุบัน อยู่ระหว่างการจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ใน 4 ภาค ก่อนนำมาปรับต่าง ร่าง พรบ.ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ก่อนเข้าสู่กระบวนการเสนอ กฎหมายภาคประชาชน

การผลิตสื่อ “หนังสือแนะนำเครือข่ายสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม”

เนื่องจากหนังสือแนะนำเครือข่ายฯ ที่ใช้ให้ข้อมูลและแนะนำการทำงานของเครือข่าย รวมถึงแนวทางการให้บริการและการส่งต่อบริการด้านต่างๆ หมดลง ที่ประชุมโดยคุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ หรือเรื่องการปรับปรุงเนื้อหาเพิ่มเติม โดยขอความร่วมมือพัฒนาเนื้อหาเพิ่มเติม เรื่องสถานการณ์ การให้บริการด้านการปรึกษาทางเลือก บริการที่พัก/รถคลอด และแนะนำองค์กรสมาชิก โดยทีมพัฒนาเนื้อหาจะเสร็จภายในกลางเดือนเพื่อจัดพิมพ์รูปเล่ม โดยขอสนับสนุนค่าพิมพ์จาก แผนงานสร้างเสริมสุขภาพะทางเพศ และสำนักบริการการสาธารณสุข